

Guerra Civil i revolució anarquista a L'Hospitalet de 1935

La ciutat va tenir 6.000 militants de la CNT

HISTÒRIA L'any 1936 és el del inici de la Guerra Civil però també el d'un procés revolucionari paral·lel al conflicte militar. L'anarquisme va trobar en la contesa l'escenari propici per tractar de dur a terme el seu projecte d'una societat igualitarista. L'H va ser una de les ciutats catalanes on la revolució anarquista va tenir major empenta.

L'historiador hospitalenc Carles Santacana va explicar les claus d'aquest procés revolucionari el 8 d'octubre passat en una conferència al Museu d'Història. Segons Santacana, "de la Guerra Civil se'n parla molt però del que no es parla és d'aquesta revolució que a L'Hospitalet va tenir una gran singularitat".

El desenvolupament de la revolució anarquista té com a principal clau la gran força del sindicat CNT a la ciutat. Als anys 30, la majoria de la població estava formada per treballadors industrials, majoritàriament a Santa Eulàlia i a Collblanc-la Torrassa. "Durant la República la ciutat tenia una inclinació política cap a les esquerres i hi havia 6.000 membres de la CNT sobre una població de 50.000 persones", explica Santacana.

■ Milícies antifeixistes

Durant els primers mesos de la Guerra Civil, el poder polític va quedar molt afeblit. "Hi havia els poders formals com l'Ajuntament o la Generalitat, però la veritable força la tenien els comitès formats a cada barri i coordinats pel Comitè Local de Milícies Antifeixistes". En aquells mesos també es van assassinar 51 persones acusades de pertànyer al bàndol feixista.

Va ser el Comitè de Milícies el que va impulsar l'inici de la revolució anarquista. "Van intentar fer realitat el seu somni igualitarista amb mesures que no agradaven a tothom com l'establiment d'un sou igual per als treballadors o la col·lectivització d'empreses. Una lògica que era difícil d'instaurar en una societat diversa i industrialitzada com la de L'Hospitalet", segons l'historiador.

El setembre de 1936, la força del Comitè de Milícies Antifeixistes va dur-lo a integrar-se a l'Ajuntament, fins llavors dominat per ERC i UGT. Entre altres mesures, el Consistori va passar a controlar tots els habitatges del municipi. Paral·lelament, a les empreses es va iniciar el fenomen de la col·lectivització, de forma que el patró en perdia la propietat, que passava a ser gestionada per tots els treballadors. A la ciutat "es van col·lectivitzar força empreses com Can Trinxet, la Farga o la Tecla Sala".

El procés revolucionari va començar a perdre força a final de l'any 36. "Tot plegat va ser fruit d'una improvisació i les coses canvien quan la guerra comença a pressionar, la gent passa gana i es produeixen tensions entre els revolucionaris i els poders establerts", explica Santacana.

A L'H, el 25 de desembre de 1936 militants de la CNT assalten les cooperatives de consum privades L'Avenç i el Respeto Mutuo, fet que provoca la sortida de l'Ajuntament d'ERC i la UGT. Durant dos mesos la ciutat té un alcalde anarquista, però el procés acaba aquí. Creix el desànim entre la població i la dinàmica de la guerra s'imposa. A més, a Barcelona es produeixen els Fets de Maig del 37, que suposen la derrota de l'anarquisme. És la fi de la revolució.

ANDREU FERRER

Carles Santacana en un moment de la conferència al Museu d'Història